

**Рішення
колегії Державного комітету
архівів України**

м. Київ

19 квітня 2011 р.

**Про стан реалізації архівно-пошукового проекту «Український
мартиролог ХХ ст.»**

Заслухавши і обговоривши інформацію начальника управління інформації та міжнародного співробітництва Державного комітету архівів Ю. А. Прилепішевої про стан реалізації архівно-пошукового проекту «Український мартиролог ХХ ст.», колегія констатує, що на виконання доручень Кабінету Міністрів України від 16 січня 2010 року № 1334/1/1–10 та від 3 лютого 2010 року № 1334/3/1–10 щодо наповнення зведеної бази даних архівно-пошукового проекту «Український мартиролог ХХ ст.», а також наказів Держкомархіву від 6 лютого 2008 року № 17 «Про організацію роботи над архівно-пошуковим інформаційним проектом «Український мартиролог ХХ ст.» та від 25 серпня 2010 року № 128 «Про організацію роботи з наповнення зведеної бази даних «Український мартиролог ХХ ст.» проведено таку роботу.

2008–2009 року, відповідно до параметрів, визначених методичними рекомендаціями Держкомархіву, державними архівами проводилася робота з виявлення інформації для єдиної електронної бази даних «Український мартиролог ХХ ст.».

З метою оптимізації цієї роботи Держкомархівом 2009 року розроблено технічне завдання електронної бази даних архівно-пошукового проекту «Український мартиролог ХХ ст.» та передано розробникам програмного забезпечення. Керівникам державних архівів програмне забезпечення пошукової бази даних презентовано на розширеній колегії Держкомархіву у лютому 2010 року та проведено для них практичний семінар з питань інформаційного наповнення зазначеної бази даних.

До кінця другого кварталу 2010 року керівники державних архівів повинні були визначити безпосередніх виконавців, які заповнюватимуть базу даних, що мали обов'язково зареєструватися у начальника відділу інформаційних технологій Держкомархіву та отримати у нього практичні рекомендації щодо її заповнення.

Станом на серпень 2010 року у відділі інформаційних технологій було зареєстровано лише 12 державних архівів. 70% державних архівів у 2010 році роботу з наповнення бази даних «Український мартиролог ХХ ст.» не планували. Водночас, відділом інформаційних технологій на постійній основі здійснювалася підготовча та роз'яснювальна робота з безпосередніми виконавцями – працівниками архівів з питань наповнення бази даних відповідно до запропонованих параметрів.

З метою оптимізації роботи з наповнення бази даних Держкомархівом затверджено наказ від 25 серпня 2010 року № 128, на виконання якого державні архіви надіслали до Державного комітету інформацію про відповідальних працівників та кількісні данні щодо осіб, інформацію про яких внесено до бази даних. Державними архівами складено графіки роботи з наповнення бази даних на четвертий квартал 2010 – 2011 роки, включено виконання цієї роботи до планів роботи. Відповідні накази затверджено держархівами Вінницької, Запорізької, Хмельницької, Чернівецької, Чернігівської областей.

Станом на грудень 2010 року до бази даних внесено 17019 записів, серед них держархівами в АР Крим – 631, Вінницької – 29, Волинської – 21, Дніпропетровської – 300, Донецької – 549, Житомирської – 77, Закарпатської – 33, Запорізької – 330, Івано-Франківської – 95, Кіровоградської – 35, Луганської – 134, Миколаївської – 612, Одеської – 128, Рівненської – 298, Тернопільської – 244, Харківської – 6187, Херсонської – 1692, Хмельницької – 510, Черкаської – 233, Чернівецької – 100, Чернігівської областей – 5047 записів.

У держархівах Київської, Львівської областей, м. Києва та Севастополя відсутні документи цієї тематики, відповідна робота ними не проводиться.

Держархівом СБУ проводиться робота в рамках архівно-пошукового проекту «Український мартиролог ХХ ст.» з накопичення інформації про репресованих осіб в електронному вигляді, що заноситься до розробленою власними силами архіву бази даних. Працівниками архіву введено до бази даних інформацію щодо 346139 осіб. Накопичену в електронному вигляді інформацію буде передано Державній архівній службі з метою її влиття до загальної бази даних.

Це пов'язано з тим, що Держархівом СБУ власну базу даних було розроблено ще наприкінці 2008 року. На відміну від бази даних, розробленої Держкомархівом, вона містить більше параметрів та має систему пошуку за кількома параметрами, що дозволяє в процесі введення даних, вносити зміни та корективи до вже введеної інформації та використовувати її при наведенні довідок про репресії та з інших дотичних питань.

Станом на кінець першого кварталу 2011 року у роботі з заповнення бази даних «Український мартиролог ХХ ст.» беруть участь 24 державні архіви. Станом на 13 квітня 2011 року до бази даних введено 33763 записи. Найбільшу кількість записів введено працівниками держархівів в АР Крим, Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської, Рівненської, Харківської, Херсонської, Чернігівської областей. На відміну від інших архівів цими архівами планується введення до бази даних від 1000 до 1500 записів про осіб за один квартал, інші архіви планують – від 50 до 400 записів. Найменшу кількість записів введено ЦДАГО – 185 записів.

Слід відмітити, що Держархів Полтавської області щоквартально звітується про стан роботи з наповнення бази даних (за даними архіву введено 650 записів), проте у базі даних такі відомості відсутні (Додаток № 1).

Держархів Волинської області прозвітував про завершення цієї роботи та підготовку інформації на 5467 осіб, проте до бази даних введено лише 21 запис.

Загалом кількісні показники, отримані від державних архівів на початку квітня поточного року значно відрізняються від наявних зведених показників бази даних. Вони співпадають тільки у держархівів Житомирської, Луганської, Сумської, Хмельницької та Черкаської областей (Додаток № 1).

Не усі державні архіви направляють до Державної архівної служби щоквартальні звіти про проведену роботу з наповнення бази даних.

Загалом робота ведеться повільними темпами і, виходячи з інформації, отриманої від державних архівів, вона не може бути закінчена 2012 року. Державні архіви, у фондах яких міститься інформація на 10 або 15 тис. репресованих осіб, планують завершити цю роботу 2013 року, інші через 5–6 років, що пов'язано з значним масивом наявної у них інформації (наприклад, ЦДАГО – на 56 тис. осіб).

У Держархіві Тернопільської області роботу над наповненням бази даних «Український мартиролог ХХ ст.» припинено з 15 березня 2011 року за рекомендацією Управління в Тернопільській області Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, яким перевірялася діяльність архіву.

Для поліпшення цієї роботи необхідно вдосконалити наступні функції бази даних:

запровадити систему пошуку в базі даних за наявними в ній відомостями про осіб за ключовими параметрами (прізвище, дата народження, дата страти, номер справи), що дозволить використовувати ці дані в довідковій роботі державних архівів;

збільшити розмір відображення графічних даних (фотографій) під час перегляду списку карток-анкет бази;

надати доступ відповідальним працівникам архівів до вже введених відомостей з метою внесення змін та виправлення допущених помилок;

надати можливість видалення окремих версій карток у зв'язку з їх редагуванням або автоматично оновлювати версію картки при доповненні її новими даними;

розширити поле параметру «стаття звинувачення», оскільки наявний розмір поля не дозволяє вмістити інформацію про всі статті, які зустрічаються у справах репресованих;

розширити поле параметру «Прізвище», оскільки окремі репресовані мали кілька варіантів прізвищ;

у полі параметру «дата народження» передбачити введення символів, наприклад 188* рік народження в разі, якщо рік народження не відомий, а відомо, що людина народилася в період 1880–1882 рр.;

доповнити сторінки база даних кнопками пошуку, сортування та видалення записів;

створити можливості вибірки та збереження внесених архівом записів з метою формування власних списків;

продовжити 2011 року опрацювання технічних засад забезпечення функціонування бази даних у мережі Інтернет.

З метою поліпшення та оптимізації роботи з наповнення бази даних архівно-пошукового проекту «Український мартиролог ХХ ст.», колегія **вирішує:**

1. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва (Прилепішева Ю. А.):

1.1. забезпечити координацію роботи державних архівів з наповнення бази даних архівно-пошукового проекту «Український мартиролог ХХ ст.»;

1.2. начальнику відділу інформаційних технологій (Забенько Ю. І.):
забезпечити постійне надання методичної та практичної допомоги державним архівам в організації наповнення бази даних «Український мартиролог ХХ ст.»;

завершити *до 1 вересня 2011 року* вдосконалення функцій за зазначеними у рішенні колегії пропозиціями та опрацювання технічних засад щодо її функціонування у мережі Інтернет, подати відповідні пропозиції до бюджетного запиту на 2012 рік;

забезпечити постійний супровід бази даних;

до кінця другого кварталу 2011 року вжити конкретних заходів щодо вдосконалення функцій бази даних, що не потребують додаткового фінансування.

2. Керівниками державних архівів:

забезпечити виконання абзацу 4 пункту 1 наказу Держкомархіву від 25 серпня 2010 року № 128 «Про організацію роботи з наповнення зведеної бази даних «Український мартиролог ХХ ст.» у частині вчасного подання щоквартальних звітів;

оптимізувати роботу з наповнення бази даних, передбачивши у планах-графіках щоквартальне введення інформації про репресованих осіб не менше ніж на 1000 осіб;

завершити роботу з наповнення бази даних *до кінця 2013 року*, у разі наявності в архіві інформації на більше ніж 15000 осіб – *до кінця 2015 року*, відповідні плани-графіки подати Державній архівній службі *до 12 травня 2011 року*.

Голова колегії,

Голова Державної архівної служби України

О. П. Гінзбург

За секретаря колегії

Т. М. Зайченко

